

PRAWA OBYWATELI UNII EUROPEJSKIEJ W SZKOCJI

Obywatele UE i prawo do opieki zdrowotnej NHS (Narodowa Służba Zdrowia)

Ta ulotka informacyjna zawiera streszczenie Twojego prawa do opieki zdrowotnej NHS jako **obywatela Unii Europejskiej** w Szkocji. W tej ulotce 'obywatele Unii Europejskiej' to obywatele państw członkowskich, jak i obywatele państw EOG (Norwegia, Islandia i Liechtenstein), oraz obywatele Szwajcarii.

W tej ulotce znajdziesz także informacje na temat **członków rodziny** którzy nie są obywatelami UE, i których prawo do mieszkania w UK jest prawem pochodnym, wynikającym z ich relacji z obywatelem UE.¹

Po wyjściu Zjednoczonego Królestwa (UK) z Unii Europejskiej (**Brexit**) prawa obywateli UE w Szkocji uległy ważnym zmianom.

Obywatele UE oraz członkowie ich rodzin, którzy mieszkali w UK 31 grudnia 2020 r. i chcieli zostać w Szkocji musieli złożyć wniosek do Systemu Osiedleńczego dla obywateli UE (EU Settlement Scheme - EUSS) o przyznanie **Statusu Osoby Osiedlonej - Settled Status** (czyli pozwolenie na pobyt na czas nieokreślony) lub **Tymczasowego Statusu Osoby Osiedlonej - Pre-Settled Status** (czyli pozwolenie na pobyt na okres 5 lat) do 30 czerwca 2021 r. Obywatele Irlandii oraz osoby posiadające pozwolenie na pobyt na czas nieokreślony nie musieli składać wniosku. Obywatele UE i członkowie ich rodzin, którzy nie złożyli wniosku do EUSS do 30 czerwca 2021, od 1 lipca 2021 nie mają prawa pobytu w Szkocji. W takiej sytuacji, chcąc pozostać w Szkocji należy natychmiast uzyskać poradę prawną.

Obywatele UE którzy, przyjadą do UK po raz pierwszy od 1 stycznia 2021 nie mogą ubiegać się o Status Osoby Osiedlonej lub Tymczasowy Status. Przyjeżdżają jako osoby odbywające **krótkoterminowe wizyty**

(**short term visitors**). Jeżeli mają zamiar zostać dłużej niż na okres 6 miesięcy, muszą wystąpić o **wizę długoterminową (long term visa holders)** (np. na studia, do pracy, lub aby dołączyć do członka rodziny).

Członkowie rodzin obywateli UE, pochodzący spoza UE mogą przybyć do UK po 1 stycznia 2021 tylko jeżeli już posiadają na to pozwolenie, takie jak: pozwolenie na pobyt dla rodziny z Systemu Osiedleńczego dla obywateli UE (EUSS family permit), pozwolenie na pobyt dla rodziny obywateli EOG wydane w UK (UK issued EEA family permit) lub biometryczną kartę pobytu wydaną w UK.

Czy mam prawo do opieki zdrowotnej NHS w Szkocji?

Obywatele UE posiadający Status Osoby osiedlonej lub Tymczasowy Status

Wszyscy obywatele UE w Szkocji posiadający Status Osoby Osiedlonej lub Tymczasowy Status i członkowie ich rodzin mają prawo do darmowej opieki zdrowotnej Narodowej Służby Zdrowia (NHS) w sytuacjach rutynowych oraz w nagłych wypadkach. W tym:

- ▶ Darmowej opieki podstawowej (prawo do rejestracji u lekarza pierwszego kontaktu (General Practitioner – GP)), i
- ▶ Darmowej opieki ponadpodstawowej (leczenie szpitalne)

1. 'Członkiem rodziny' może być: małżonek lub partner, dzieci, wnuki oraz prawnuki w wieku poniżej 21 lat, dzieci pozostające na utrzymaniu, które ukończyły 21 lat, rodzice pozostający na utrzymaniu, dziadkowie oraz pradiadkowie, jak i niektórzy partnerzy, którzy nie zawarli związku małżeńskiego oraz inni krewni pozostający na utrzymaniu (w przypadku gdy Home Office [Ministerstwo Spraw Wewnętrznych] wydało zaświadczenie o rejestracji 'dalszego członka rodziny').

Obywatele UE i prawo do opieki zdrowotnej NHS (Narodowa Służba Zdrowia)

Masz **takie samo prawo do opieki zdrowotnej** jak obywatele UK mieszkający w Szkocji.

Masz także **prawo do tłumacza**, jeżeli go potrzebujesz, aby porozumieć się z pracownikami służby zdrowia oraz aby zrozumieć i wyrazić zgodę na opiekę medyczną.

Masz prawo do opieki zdrowotnej jako obywatel UE lub członek rodziny obywatela UE, bez względu na to czy posiadasz Status Osoby Osiedlonej, Tymczasowy Status, lub nie posiadasz ani jednego ani drugiego statusu. Mimo wszystko w Twoim najlepszym interesie jest złożenie wniosku o Status Osoby Osiedlonej lub Tymczasowy Status.

Obywatele UE którzy przyjechali do UK po raz pierwszy w dniu lub po 1 stycznia 2021 r.

Aby mieć dostęp do pełnego zakresu darmowych usług opieki zdrowotnej NHS bez ograniczeń, tak samo jak obywatele UK którzy tutaj mieszkają, musisz być „normalnie zamieszkałym” (ordniarily resident) w Szkocji. Zwrot „normalnie zamieszkały” oznacza, że osoby muszą mieć prawne zezwolenie na pobyt w UK i zamiar pozostania tutaj.

Krótkoterminowa wizyta

Niektóre usługi NHS takie jak opieka podstawowa od lekarza pierwszego kontaktu, opieka w nagłych wypadkach lub leczenie chorób zakaźnych (takich jak Covid-19), są darmowa dla wszystkich.

Dwustronne uzgodnienia między UK a UE oznaczają, że Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ) jest nadal ważna.

Obywatele UE przyjeżdżający do Szkocji na krótkoterminowe wizyty muszą wyrobić kartę EZUK (<http://www.gov.uk/european-health-insurance-card>) we własnym kraju przed wyjazdem.

Obywatele UE mogą korzystać z karty EZUK, aby mieć dostęp, bez opłat, do leczenia, do którego potrzeba zaistniała podczas podróży w Szkocji, oraz do jakiegokolwiek leczenia już istniejących lub przewlekłych chorób, takich jak dializy nerek lub chemioterapii.

Wiza Długoterminowa

Obywatele UE i członkowie ich rodzin przyjeżdżający z długoterminowymi wizami będą obciążeni „dopłatą imigracyjną na cele opieki zdrowotnej” (*immigration health surcharge*) w momencie ubiegania się o wizę.

Po uregulowaniu tej dopłaty dostęp do podstawowej oraz ponadpodstawowej opieki zdrowotnej będzie darmowy w momencie potrzeby z niej korzystania. Osoby, które wykupią prywatne ubezpieczenie zdrowotne także muszą uiszczać tą dopłatę imigracyjną.

Jak zarejestrować się w NHS?

Aby mieć dostęp do wszystkich usług dostępnych od NHS obywatele UE mieszkający w Szkocji powinni zarejestrować się u GP.

Osoby na krótkoterminowej wizycie w Szkocji mogą także tymczasowo zarejestrować się u GP.

Jak zarejestrować się u GP:

<https://www.nhsinform.scot/care-support-and-rights/nhs-services/doctors/registering-with-a-gp-practice>

Obywatele UE i prawo do opieki zdrowotnej NHS (Narodowa Służba Zdrowia)

Gdzie mogę uzyskać więcej pomocy lub porad?

Jeżeli masz pytania odnośnie praw do opieki NHS, lub jeżeli uważasz, że byłeś dyskryminowany w dostępie do opieki zdrowotnej, możesz zgłosić się o pomoc do:

- ▶ **NHS Inform**
[https:// https://www.nhsinform.scot/care-support-and-rights/health-rights/access/accessing-and-using-the-nhs-in-scotland](https://www.nhsinform.scot/care-support-and-rights/health-rights/access/accessing-and-using-the-nhs-in-scotland)
- ▶ **Patient Advice & Support Service (PASS)**
[Pomoc i porady dla pacjentów] w lokalnym Citizen's Advice Bureau [Biuro Porad Obywatelskich] (<https://www.cas.org.uk/pass>)
PASS to niezależny serwis udzielający darmowych, poufnych informacji, porad oraz wsparcia dla każdej osoby, która korzysta z NHS w Szkocji.

Ostatnia aktualizacja 1 lipca 2021